

SŁOWA PUŁAPKI

**czyli jak uniknąć
nieporozumień
w komunikacji
polsko-ukraińskiej**

polski	ukraiński (słowo-pułapka)	znaczenie wyrazu ukraińskiego	ukraiński (poprawne tłum.)
duże	дуже «duże»	bardzo	велике «welyke»
bogato	багато «bahato»	dużo, wiele	заможно «zamożno»
prosto	просто «prosto»	zwyczajnie	прямо «priamo»
zwyczajnie	звичайно «zwyczajno»	oczywiście	просто «prosto»
niewidomy	невідомий «newidomyj»	nieznany	сліпий «slipyj»
czuć	чути «czuty»	słyszeć	відчувати «widczuwaty»
krzesło	крісло «krislo»	fotel	стілець «stilec'»
angielski	ангельський «anhel's'kyj»	anielski	англійський «anhlijs'kyj»
dywan	диван «dywan»	канара, sofa	килим «kylym»
wtorek	вторік «wtorik»	minionego roku	вівторок «wiwtorok»
wystawa	вистава «wystawa»	przedstawienie	віставка «wystawka»
arbuz	гарбуз «harbuz»	dynia	кавун «kawun»
dynia	диня «dynja»	melon	гарбуз «harbuz»

polski	ukraiński (słowo-pułapka)	znaczenie wyrazu ukraińskiego	ukraiński (poprawne tłum.)
owoc	ОВОЧ «owocz»	warzywo	фрукт «frukt»
kiszka	кішка «kiszka»	kotka	кров'янка «krowjanka»
kit	кіт «kit»	kot	мастика «mastyka»
lis	ліс «lis»	las	лис/лисиця «lys, lysycja»
kraj	край «kraj»	krawędź, skraj	країна «krajina»
człowiek	чоловік «czolowik»	mężczyzna, mąż	людина «ljudyна»
drużyna	дружина «drużyna»	żona	команда «komanda»
zawód	завод «zawod»	zakład, fabryka	професія «profesija»
autokar	автокар «awtokar»	towarowy wózek z silnikiem	автобус «awtobus»
magazyn	магазин «mahazyн»	sklep	склад «sklad»
sklep	склеп «sklep»	krypta, piwnica	крамниця, магазин «kramnycja, mahazyн»
piwnica	пивниця «pywnycja»	piwiarnia	підвал «pidwal»
zakon	закон «zakon»	przepis, prawo	орден «orden»

polski	ukraiński (słowo-pułapka)	znaczenie wyrazu ukraińskiego	ukraiński (poprawne tłum.)
buty	бути «buty»	być	взуття «wzuttja»
dziwić się	диві́тися «dywytysja»	patrzeć	дивува́тися «dywuwatysja»
menu	мені́ «meni»	mnie	меню́, стравопис «meniu, strawopys»
korzeń	кожен «kožen»	każdy	корінь «korin'»
grzywna	гривня «hrywnja»	hrywna	штраф «sztraf»

bilet / kwiat

- квиток (kwytok), квиткі (kwytky) bilet, bilety
- квітка (kwitka), квіткі (kwitky) kwiat, kwiaty

chóry / góry / chory

- хори (chory) – chóry
- гори (hory) – góry
- хворий (chworyj) – chory

iść / jeść

- йти (jty) – iść
- їсти (jisty) – jeść

SKĄD RÓŻNE ZNACZENIA?

Podobne w formie słowa znaczą coś innego, ale jednak mają coś wspólnego znaczeniowo, bo pochodzą od tego samego słowa (które samo w sobie miało szersze znaczenie niż dzisiaj). Na przykład prastłowiańskie słowo ***ovot'e** odnosiło się do **plodów ziemi** z drzew i krzewów jadalnych **na surowo**. Z kolei **warzywa to te, które trzeba warzyć** (gotować). Pamiętajmy, że współczesna klasyfikacja bardzo często nie pokrywa się z tym, jak rozumiano te różnice kiedyś. Z czasem w różnych językach znaczenia rozwinęły się niezależnie od siebie.

FONETYCZNE PUŁAPKI

Różnice fonetyczne:

- Ikanie. Wiele samogłosek w ukraińskim ewoluowało do <i>:
 - las – l*is*; niewiadomy – newi*u*domyj, kot – ki*u*t, koszka – ki*u*szka, świat – swi*u*t...
- różnica między <ch> x / <h> r
 - hолодний (ch*o*lodnyj) – chłodny
 - gолодний (h*o*lodnyj) – głodny

W wymowie "standardowej" polskiego jest **tylko jedno** h/ch [x]: spółg. bezdźwięczna miękkopodniebienna. W języku ukraińskim rozróżnia się między <x>, <ch> oraz <r>, <h> (bezdźwięczne oraz dźwięczne). Z podobnych do tego drugiego dźwięków zdarza się w polskim słyszeć dźwięczne miękkop. [ɣ], np. w słowie Bohdan.

RÓŻNE REALIZACJE H/CH

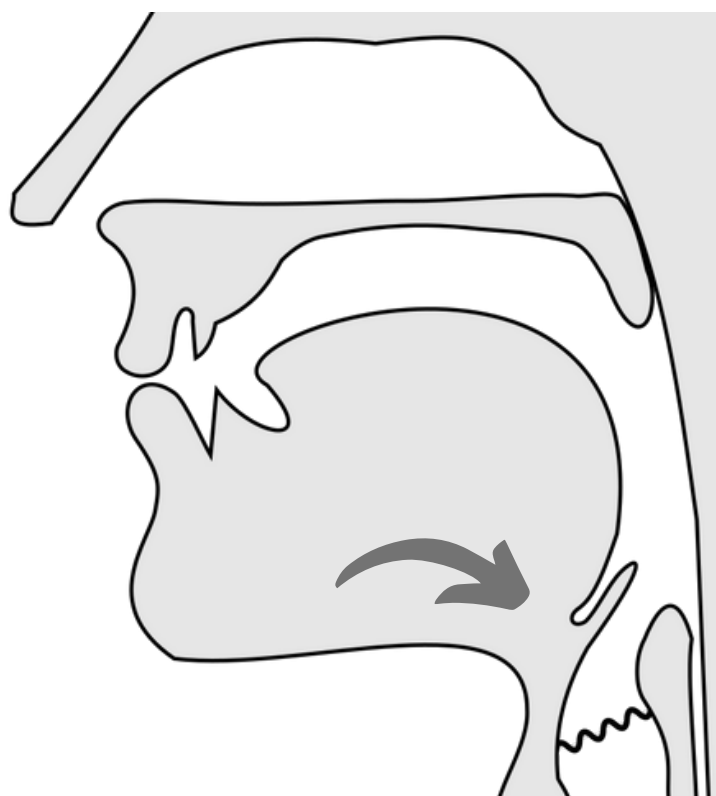
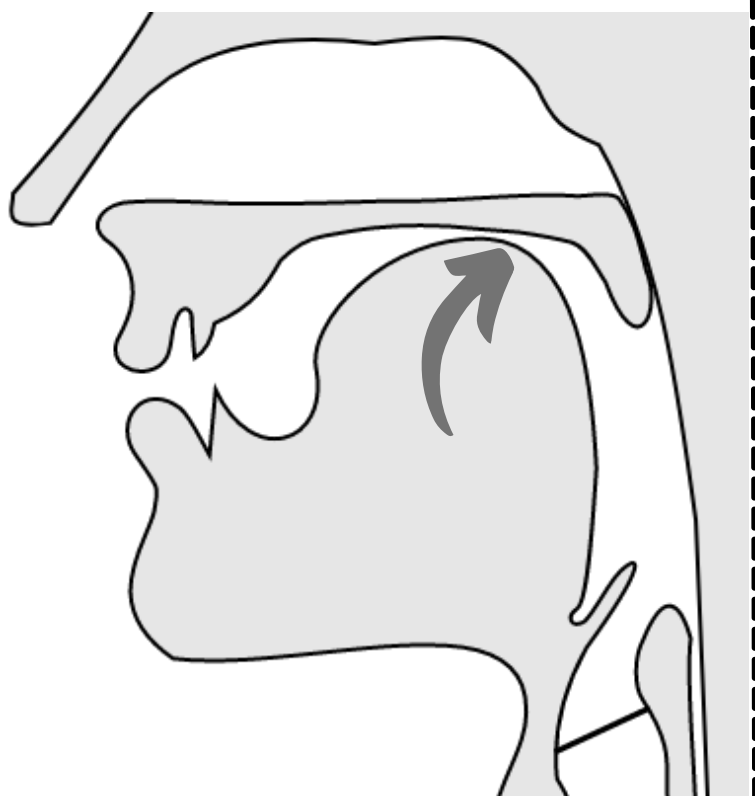
- polskie i ukr. [x] <x>, <ch>: język zbliża się do podniebienia miękkiego, struny głosowe nie drgają
- ukraińskie [ħ] <r>, <h>: artykulacja następuje na poziomie krtaniowi, można spróbować wymówić [ɣ] jak w Bohdan, następnie opuścić górną część języka.

Spółgłoski miękkopodniebienne:

- bezdźwięczne x [x] <ch>
- dźwięczne [ɣ] jak w Bohdan

Spółgłoska krtaniowa:

- dźwięczne r [ħ] <h>

WIELOZNACZNOŚĆ

Ukraińskie słowo **пáспорт** (pasport) może oznaczać zarówno **paszport**, jak i **dowód osobisty**. Dla jasności, w tym pierwszym znaczeniu dodaje się przymiotnik **закордонний** (zakordonnij) – zagraniczny. Słowo to może przysporzyć nieporozumień w bankach czy urzędach, więc warto być tego świadomą_ym.

Słowo **лист** (lyst) może oznaczać zarówno **liść**, jak i **list**. Dwuznaczność może być też tylko pozorna, ponieważ czasem znaczenie słowa zależy od akcentu. "**брати**" zależnie od akcentu znaczy coś innego: **brać** (брáти – akcent na przedostatnią), albo **bracia** (браті́ – akcent na ostatnią sylabę).

Opracowane przez:

www.jezykowekontrowersje.pl

instagram: @językowe_kontrowersje

fb: www.facebook.com/JezykoweKontrowersje